

Indsatsplan

Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo
i hele Slagelse Kommune

Indhold

Indledning	3
Indsatsplanens udbredelse og opdeling	4
Beskrivelse af Kæmpe-Bjørneklo	5
Vejledning i Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo	5
Beskyttet naturtype	5
Bekæmpelsesmetoder	6
Rodblikning/opgravning	6
Slåning	6
Græsning	7
Skærmkapning/fjernelse af skærme	7
Kemisk bekæmpelse	7
Mere information	7
Tidsfrister for bekæmpelse	8
Kontrol og påbud	9
Høring og indsigelser til planen	9
Klage over planen eller kommunens afgørelser	9
Offentliggørelse og vedtagelse	9
Gyldighed	9

Forsidefoto Tæt bestand af Kæmpe-Bjørneklo.

Indledning

Denne indsatsplan er et led i Slagelse Kommunes arbejde med at bekæmpe og mindske udbredelsen af Kæmpe-Bjørneklo. Indsatsplanen dækker hele Slagelse Kommune.

Indsatsplanen er udarbejdet på grundlag af bekendtgørelse om drift af landbrugsjorder (nr. 958 af 10. juli 2017) og bekendtgørelse om bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo (nr. 842 af 23. juni 2017).

Efter disse bekendtgørelser har kommunen mulighed for at udpege indsatsområder for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo (*Heracleum mantegazzianum*). I de udpegede indsatsområder har kommunen og andre offentlige myndigheder, samt private grundejere pligt til at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo på egen grund.

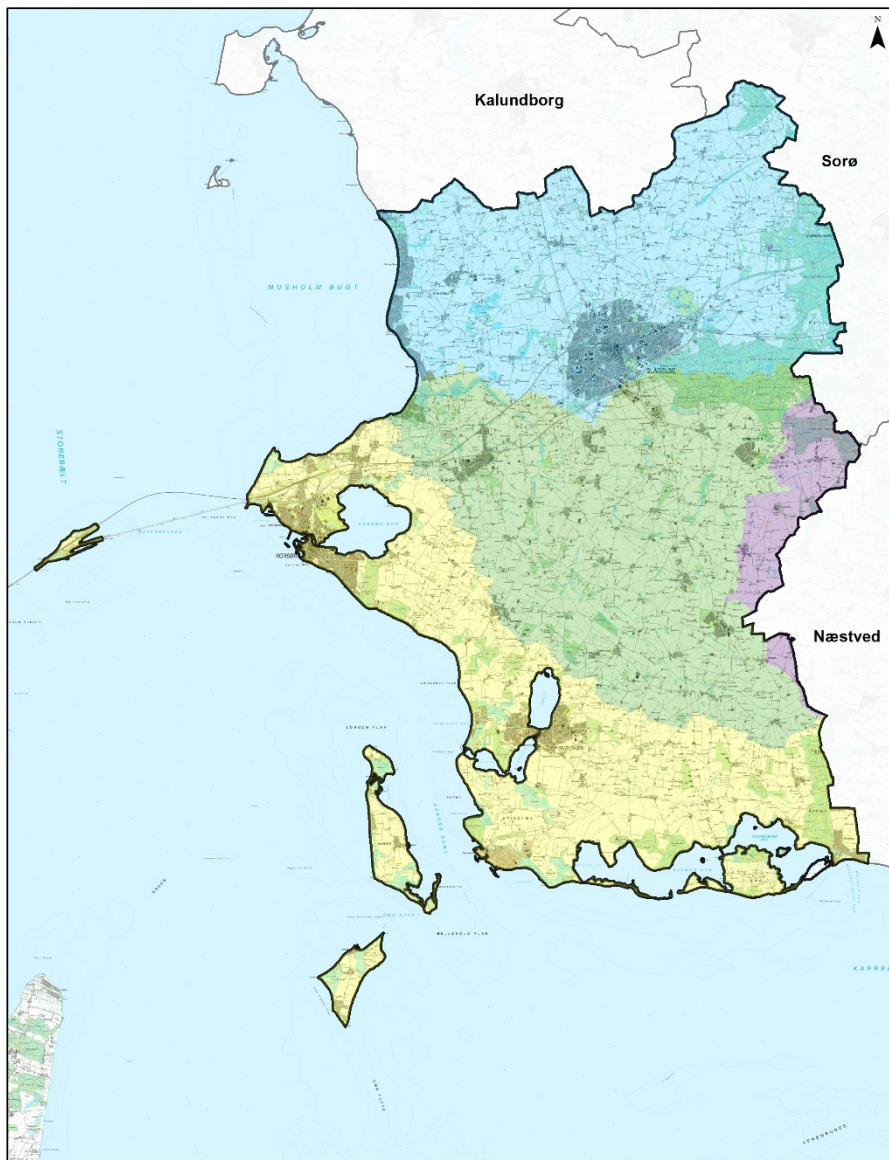
I indsatsplanen er der indsat tidsfrister for overholdelse af bekæmpelse, og en vejledning i hvilke bekæmpelsesmetoder der kan anvendes. Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo skal medføre, at planten dør, og ikke kan reproducere sig selv.

Med udgangspunkt i indsatsplanen kan kommunen påbyde grundejere at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo på deres ejendom. Ved manglende opfyldelse af påbud om bekæmpelse, kan kommunen bekæmpe på ejerens regning.

Indsatsplanens udbredelse og opdeling

Indsatsplanen gælder for hele det geografiske område Slagelse Kommune. Hermed er kommunen og alle ejere forpligtiget til at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo på egne arealer.

Indsatsområdet er opdelt i fire delområder svarende til oplandsgrænser for vandløbene inden for delområderne samt de tilgrænsende kystplande.

Indsatsområder for Bjørneklo

- Bjerge Å og Vårby Å
- Tude Å
- Saltø Å
- Korsør, Skælskør og øerne

Underopdelingen skal sikre en systematisk tilgang til især registrering, men også til opfølgning på bekæmpelsen. Der gennemføres en cyklus for registrering og opfølgning på bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo inden for de enkelte delområde.

Beskrivelse af Kæmpe-Bjørneklo

Kæmpe-Bjørneklo er en 2-3 m høj, stivhåret plante med furet, rødpletet stængel, meterlange fjersnitdelte, savtakkede blade og endestillede, hvide skærme, som kan blive en halv meter brede. Blomsterne er 5-tallige og størst i randen af skærmen. Kæmpe-Bjørneklo danner ofte tætte bestande. Planten har en ubehagelig ram lugt.

Der findes planter, der kan forveksles med Kæmpe-Bjørneklo fx Almindelig Bjørneklo, Gråblomstret Bjørneklo, Strandkvan og Angelik. De er typisk mindre og breder sig ikke i samme omfang som Kæmpe-Bjørneklo.

En Kæmpe-Bjørneklo kan let producere 20.000 spiredygtige frø. Åer er en effektiv spredningsvej for de mange frø. Derfor kan ganske få planter tæt på vandløbet øverst i vandløbssystemet forårsage etablering af nye kolonier hele vejen nedstrøms langs vandløbet.

Ud over den vandbårne spredning spredes frø også ved at sætte sig i dyrepels, eller i dæk på biler og maskiner, i forbindelse med jordflytning eller ved at blæse hen over frostbundne flader.

Frøene kan bevare spireevnen i op til 10 år. Derfor er det vigtigt at holde områder under opsyn i flere år, så nye individer kan bekæmpes allerede i deres spæde start.

Vejledning i Bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo

Kæmpe-Bjørneklo bekæmpes fra starten af vækstsæsonen i april og skal følges op 2-3 gange frem til en afsluttende bekæmpelse i september. En rettesnor kan være at bekæmpelse starter 15. april og følges op den 15. juni, 1. august og afsluttes endeligt den 1. september.

Det afgørende for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo er, at der følges op på bekæmpelsen indtil både planter og spiredygtige frø er væk. Frø i jorden kan være spiredygtige op til 10 år, så selv efter at en bestand anses for udryddet, er det vigtigt at følge op med tilsyn i mange år efter, at den sidste plante blev udryddet.

Beskyttet naturtype

Inden bekæmpelsen påbegyndes skal lodsejer sikre sig, at den valgte metode er i overensstemmelse med eventuelle restriktioner et areal kan være underlagt. Disse arealer kan være omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, fredninger eller skovloven.

Det kan derfor være nødvendigt, at søge om dispensation for at benytte den ønskede bekæmpelsesmetode f.eks. ved brug af kemisk bekæmpelse i et §3-område, hvor der ikke tidligere har været anvendt pesticider.

Bekæmpelsesmetoder

Kæmpe-Bjørneklo kan bekæmpes på flere forskellige måder. Valg af metode skal tilpasses bestandens størrelse og arealet tilgængelighed, beliggenhed og tilstand.

Bestandens størrelse	Rodstikning/ opgravning	Slåning *	Græsning*	Skærmbekæmpelse/ Fjernelse af skærme	Kemisk be- kæmpelse*
Små be- stande, ty- pisk 5-10 stk.	Anbefales	I orden, men rodstikning/ op- gravning giver hurtigere resul- tater	Mulighed bør under- søges. Er dog ofte kun muligt, hvis der er nabo- arealer, som afgræsses	Bør ske, hvis man ikke når at fjerne planterne inden frømodning Skærmene skal fjernes	Kan benyttes
Mindre be- stande, ty- pisk 50- 200 stk.	Noget tids- krævende, men kan an- befales som den mest sikre metode til bekæm- pelse, især i blød jord	Slåning kan overvejes forud for rodstik- ning/opgravning eller græsning	Mulighed bør under- søges. Er dog ofte kun muligt, hvis der er nabo- arealer, som afgræsses	Bør ske, hvis man ikke når at fjerne planterne inden frømodning Skærmene skal fjernes	Kan benyttes
Store be- stande, mere end 1000 stk.	Tidskræ- vende, men effektivt	Slåning kan overvejes forud for græsning	Der bør etableres græsning	Bør ske, hvis man ikke når at fjerne planterne inden frømodning Skærmene skal fjernes	Kan benyttes

Skematisk oversigt over bekæmpelsesmetoder. Mod. efter SNS, 2001.

* Bemærk der kan være arealer, f.eks. indenfor Natura 2000 eller §3-områder, hvor der kan være restriktioner på valg af bekæmpelsesmetode.

Rodstikning/opgravning

Formålet med rodstikning er at stoppe næringstransporten fra skudsystemet til roden. Det gøres ved, at planten skæres over mindst 10 cm under jordoverfladen, trækkes op af jorden og fjernes fra arealet. Husk handsker!

Rodstikning skal udføres fra planterne kan erkendes om foråret og resten af vækstsæsonen.

Slåning

Slåning skal ske lige inden frugtmodning på store planter, og skærme bør efterfølgende fjernes fra arealet. Alternativt kan slåningen udføres hyppigt (hver uge).

Vær opmærksom på, at selv meget små (20-30 cm) planter kan modne frø. Slåning er en langvarig bekæmpelsesmetode, da den enkelte plante kan blive ved med at skyde i 5-10 år.

Græsning

Græsning og slåning har i princippet samme effekt. Kæmpe-Bjørnekloen holdes bladløs så energioptagelsen forhindres og frøsætningen undgås. På kort sigt forhindres frøsætningen, og på lang sigt udpines planten og dør.

En sidegevinst ved græsning er, at der etableres et alsidigt plantesamfund af urter og græsser på arealet.

Skærmmkapning/fjernelse af skærme

Skærmmkapning kan være lige så effektivt som slåning af hele planten. Metoden er arbejdskrævende, og tidspunktet for kapningen er afgørende for resultatet. Skærmmkapning bør kun bruges som nødløsning, hvis der ikke har været bekæmpet tidligere i sæsonen, eller bekæmpelsen har fejlet.

Skærmmkapning skal ske i juni-juli, når planten har smidt de hvide blomster, men før frøene modner. Hvis du kapper skærmene tidligt, mens de endnu blomstrer, er der risiko for, at planten sætter nye skærme senere samme år.

Ved skærmmkapning skæres blomsterstanden af stængelen med en større grenklipper/grensaks f.eks. et høgenæb. Blomsterstandene samles, og brændes eller bortskaffes som affald (småt brændbart).

Kemisk bekæmpelse

Kæmpe-Bjørneklo kan bekæmpes med f.eks. glyphosat. Bekæmpelsen skal ske ved forsigtig smøring eller punktsprøjtning af hver enkelt plante (selektiv bekæmpelse), og skal ske i tørt og stille vejr. Der kan blandes et sporstof i sprøjtemidlet, så det sikres at alle planter behandles.

En til to uger efter behandling bliver bladene gule, hvorefter planten dør eller svækkes.

Det er afgørende, at sprøjtningen begynder, når planterne er ca. 20-30 cm høje og i god vækst. Området gennemgås typisk i maj og juni, hvor nye planter behandles. I år med et varmt forår kan behandling starte tidligere.

Ældre planter, som over jorden forekommer små, kan have kraftige rødder under jorden, så sprøjtningen kan have en meget lille effekt. Her vil rodstikning være den bedste løsning.

Mere information

Der findes mere information om Kæmpe-Bjørneklo på [Slagelse Kommunens hjemmeside](#). Her er der også mulighed for at melde ind til kommunen, hvis man observerer Kæmpe-Bjørneklo.

Udførlige beskrivelse af udviklingsstadier for Kæmpe-Bjørneklo, bekæmpelsesmetoder og film om emnet kan desuden findes på [Miljøstyrelsens hjemmeside](#).

Tidsfrister for bekæmpelse

Der er følgende tidsfrister for bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo:

Senest **1. maj** skal bekæmpelsen være udført.
Senest **1. juli** skal bekæmpelsen være udført så effektivt, at ingen planter af Kæmpe-Bjørneklo får mulighed for at sætte frø det pågældende år.

Generelt anbefales det at påbegynde bekæmpelsen tidligt, uanset hvilken bekæmpelsesmetode, der vælges. Ved tidlig indsats er planterne så små, at de er til at håndtere, og succesen ved bekæmpelsen er størst.

Foto 1. Første bekæmpelse skal være udført inden den 1. maj. Planten har en kraftig vækst i foråret, hvorfor det er vigtigt at starte tidligt, når planterne har to blade og er 10-15 cm høje.

Kontrol og påbud

Slagelse Kommune kontrollerer ved stikprøver om bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo sker efter denne indsatsplan. Bekæmpes Kæmpe-Bjørneklo ikke effektivt i forhold til de angivne frister, kan kommunen påbyde ejeren af et areal at foretage bekæmpelse indenfor 14 dage. Forud for et påbud tages så vidt muligt direkte dialog med grundejeren, om pligten til at bekæmpe Kæmpe-Bjørneklo og med vejledning om bekæmpelsesmetoder. Grundejeren orienteres også om kommunens mulighed for at udføre arbejdet på hans/ hendes regning, hvis grundejeren ikke selv tager initiativ til at bekæmpe inden for fristen i et påbud.

Kommunens afregning for bekæmpelse sker inden for rammerne af bekendtgørelsen om bekæmpelse af Kæmpe-Bjørneklo.

Høring og indsigelser til planen

Indsatsplanen har været i offentlig høring i perioden 1. november til 27. december 2017 været i offentlig høring. Der er ikke indkommet høringssvar i perioden.

Klage over planen eller kommunens afgørelser

Landbrug og Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening samt Friluftsrådet ved deres hovedorganisationer kan klage over indsatsplanens indhold eller et kommunalt påbud om bekæmpelse af Kæmpebjørneklo. Klagen stiles til Miljøstyrelsen og sendes til Slagelse Kommune på teknik@slagelse.dk senest 4 uger efter offentliggørelsen af den vedtagne plan eller modtagelsen af et kommunalt påbud.

Offentliggørelse og vedtagelse

Jf. § 3 i "Bekendtgørelse om bekæmpelse af Kæmpebjørneklo" er forslag til *indsatsplan for bekæmpelse af kæmpebjørneklo i Slagelse Kommune* vedtaget af Slagelse Byråd den 30. oktober 2017 med en frist for indsigelser frem til den 27. december 2017. Forslaget til Indsatsplanen blev enstemmigt vedtaget af byrådet, dog med bemærkninger fra enhedslisten om at forbyde brugen af pesticider som bekæmpelsesmetode.

Indsatsplanen blev efter endt høring endeligt vedtaget og offentliggjort af Slagelse Byråd den 26. marts 2018.

Gyldighed

Indsatsplanen er gyldig fra vedtagelsen og frem til vedtagelsen af en ny indsatsplan.

Slagelse Kommune
Teknik og Miljø
Dahlsvej 3
4220 Korsør
www.slagelse.dk

Februar 2018
Redaktion: Chefkonsulent Bo Gabe
Design: Teknik og Miljø/NFN
Tryk: Slagelse Kommune

